

Foreløbig tilsynsrapport på Velle Friskole, forår 2023

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Jeg har talt med viceskoleleder Kirstin Belza om en række spørgsmål:

- Årsplaner: Alle lærerne udarbejder årsplaner inden efterårsferien
- Naturfag: Fysik og kemi for 5.-9 klasserne sker en dag om ugen på Gudenåens Efterskole. Øvrige elever har natur og teknik på skolen – ofte som udeaktivitet
- Afgangsprøve i foråret 2022: To elever gik til afgangsprøve og bestod.
- Kønsopdelte aktiviteter: Nej
- Arbejder skolen med at sikre kønsligestilling: Ja
- Har skolen procedure i forbindelse med den skærpede underretningspligt: Ja. Vejledning uddelt.
- Har skolen et elevråd: Nej, evt. problemer bliver løst omgående evt. sammen med forældrene.

Det humanistiske fagområde

I det følgende er der en række eksempler på, hvad jeg har noteret under mine besøg i klasserne: I første modul besøgte jeg 0.-2. klasse i dansk. Dagen starter med, at alle sidder omkring et bord og på skift siger "God morgen" til hinanden. En god begyndelse på dagen! Derefter var der årgangsdelt læsning. Jeg fik mulighed for at lytte til elevernes læsning på 2. klassetrin. Generelt var eleverne dygtige til at læse højt for mig. Eleverne i 0. klasse lærte om konsonanter og vokaler, og eleverne i 1. klasse skrev og talte med læreren om bløde og hårde d'er. Eleverne var dygtige, hvilket jeg også blev bekræftet i under samtalen med læreren, hvor vi også drøftede undervisningsmateriale, som jeg fandt relevant for eleverne. I tredje modul besøgte jeg igen klassen. Opgaven for eleverne var at skrive pænt med navneord og udsagnsord. Jeg kunne konstatere, at eleverne var omhyggelige med at gøre sig umage. Samtidig blev der talt om, hvad der kendetegner et navneord og et udsagnsord. I denne forbindelse havde eleverne lært en remse: Alle ting på denne jord, kalder vi for navneord. Når vi bruger en og et, går det hele ganske let. Alt, vi gør på denne jord, kalder vi for udsagnsord. Når vi bruger at og jeg, går det hele som en leg. Klassen anvender den genkendelige lærebog "Molevitten" med både en arbejdsbog og en læsebog. I foråret 2023 besøgte jeg klassen igen -nu i faget engelsk. Med en række øvelser/lege/sange blev det talte sprog indøvet, så timen gik som en leg. Flere elever var dygtige til at udtale engelske ord og sætninger.

I 5.-6. klasse i dansk arbejdede eleverne med stavning, sammensatte ord og stumme bogstaver, vokalveksling, og dobbelt konsonant. Jeg lyttede med tilfredshed til en række elevers højtlesning. Jeg havde en god dialog med læreren om undervisningsmaterialer fra bl.a. undervisningssystemet Clio. Der læses digte, noveller og romaner. Skriftligt arbejde afleveres med feedback. Alt sammen relevant ifm. opfyldelse af fagmålene.

I 7.-9. klassetrin i dansk arbejdede eleverne med filmgenrer, herunder kortfilm – en horrorfilm om opbygning med anslag, uddybning, konfliktoptrapning med klimaks og udtoning, om klipning, perspektiv, kamerabevægelse, musik, lyd osv. I forlængelse af filmen var elevernes opgave at skrive en gyserfortælling – som måske kunne munde ud i en film? Jeg talte efterfølgende med læreren om undervisningsmaterialer og planer. I årsplanen er der noteret et par romaner, "Djævelens lærling" Kenneth Bøgh Andersen og "Tag gaden tilbage" af Sanne Munk Jensen og Sarah Engell. Større skriftlige arbejder udføres i klassen, hvorved

læreren har mulighed for at vejlede undervejs. Som hjemmearbejde er det aftalt, at eleverne læser mindst 20 minutter hver dag. Senere i timen var der en stafetaktivitet i aulaen. Her var opgaven at skrive ord, de havde lært under arbejdet med kortfilmen: Overskrifterne var: "Menneskekender" med personkarakteristikker osv. "Øjenåbner" med synspunkter, klipning osv. "Ørebøffer" med bl.a. lydeffekter. Standpunkt tilfredsstillende. En undervisning og materialevalg, der lever op til fælles mål.

Da jeg besøgte klassen i foråret stod den på projektarbejde med udgangspunkt i det overordnede emne "Grænser", hvor hver gruppe havde valgt et underordnet emne som fx "Fartgrænser", "Seksuelle grænser", "Personlige grænser" og "Grænsehandel". Besøget efterlod et indtryk af engagerede og motiverede elever.

Eleverne i 3.-4. klasse var under mit besøg optaget af at læse engelske sætninger/udtryk ved hjælp af en film. Her var der tillige en sang, som eleverne sang med på. I øvrigt anvendtes det onlinebaserede Clio i faget, hvorom jeg fik en udmærket samtale med læreren. Desuden anvendte klassen også lærebogen "Break".

I 5.-6. klasse i engelsk arbejdede eleverne med "King Arthur and his swords". Der var en samtale om emnet på engelsk. Eleverne arbejdede skriftligt med nogle opgaver. På mit besøg i klassen i foråret 2023 øvede eleverne sig i at tale engelsk og var ganske dygtige hertil. Der blev anvendt terningekast og kort fra Vektor. En undervisning og materialevalg, der lever op til fælles mål.

I faget kristendom/historie var eleverne i 3.-4. klasse under mit besøg beskæftiget med et tema om vikingerne – om overgang fra hedenskab til kristendommen. På skærmen viste læreren fra Clio en fortælling om Odin og Thor. At Thor kører over himlen i sin vogn trukket af to gedebukke og herved frembringer lyn og torden med sin hammer Mjølner. Her blev det forklaret, hvordan naturfænomener kunne forstås. Senere lyttede jeg til elevernes højtlesning med et tilfredsstillende resultat.

Jeg besøgte også 5.-6. klasse i religion/historie. Foruden en samtale blev der også vist tekst og et billede af både Harald Blåtand og en tegning af Jesus fra den store Jellingsten. I skolens aula er en tegning ophængt. Desuden var der en samtale om, hvordan den nye tro blev indført af Harald Blåtand, og i den forbindelse fortalte læreren historien om jernbyrd. Eleverne læste derefter, hvordan kristendommen kom til Danmark. En interessant lektion med relevante undervisningsmaterialer!

På 7.-9. klassetrin i religion/historie var eleverne inddelt i grupper med emnet "Folkedrab på minoriteter". En gruppe læste om folkedrab i Rwanda, en anden om Armenien, en tredje om Bosnien, en fjerde om Cambodia og en femte om Dafur i den vestlige del af Sudan. Opgaven for eleverne var at læse og fortælle om folkedrab samt at fremlægge med illustrationer i PowerPoint. Og som læreren sagde under fremlæggelsen, at elevernes viden skal være som et isbjerg, hvor de ni tiendedele er den viden, eleverne har tilegnet sig og den sidste tiendedel er den del, man viser.

Eleverne i 7.-9. klasse i tysk øvede sig i regelmæssige og uregelmæssige verber samt modalverber med anvendelse af grammatikbogen "Ich bin ...". I denne forbindelse overværede jeg, at eleverne beskæftigede sig med at udfylde et svarark om fodboldklubben FC Bayern mhp. arkivering til brug i forbindelse med eksamen. Enkelte elever læste højt for mig på tilfredsstillende vis.

Jeg kan konkludere, at undervisningen står med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det naturfaglige fagområde

I det følgende er der en række eksempler på, hvad jeg har noteret under mine besøg i klasserne: I 3.-4. klasse i matematik arbejdede eleverne i tredje klasse med rumlige geometriske figurer, mens eleverne i fjerde klasse trænede de fire regningsarter. Eleverne viste interesse og var dygtige til at hjælpe

hinanden. Jeg havde en samtale med læreren om undervisningsmaterialer. Der blev gjort brug af bogen Kontext, det onlinebaserede Matematikfessor og Clio samt andet relevant. Dobbeltlektionen blev afbrudt af en aktivitet i gymnastiksalen.

For eleverne på 5.-6. klassesetrin i matematik var opgaven at lære om kvadratrod og potens, og de fire regningsarter. Der var masser af relevante træningsopgaver, som eleverne skulle løse. Eleverne viste engagement! Læreren afbrød undervisningen midtvejs i de to lektioner med en gang basketball i gymnastiksalen. Klassen anvender lærebogen "Kontext" og portalen Clio.

Undervisningen på 7.-9. klasse i matematik var som regel niveaudelt, men på mit besøg blev der undervist i den retvinklede trekant for alle elever. Opgaven var vha. Pythagoras at finde hypotenusen, når man kendte de to andre sider. Gennem samarbejde på tværs af årgange blev udfordringerne taget op. Med flere træningsopgaver skal eleverne nok få lært Pythagoras! Derefter var eleverne inddelt i aldersgrupper, hvor de løste opgaver inden for primært areal og rumfang af en række figurer. Undervisningsmaterialer var genkendelige.

Jeg kan konkludere, at undervisningen står med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det praktisk-musiske fagområde

Under mit besøg har jeg noteret følgende:

I musik for 0.-4. klasse blev der øvet forskellige rytmer med eleverne stående, siddende, dansende, gående, mimende, syngende, dansende, alt sammen i takt til musik eller slagtpøj. Mange af eleverne var dygtige til at finde ind i de rytmer, som læreren førte an med gennem krop og trommeslag.

Eleverne i 5.-6. var i idræt ude på et 7 km langt orienteringsløb omkring Vellev. Eleverne var sendt af sted med koordinater til den første post. Med kort, lineal, tegnetrekant og vinkelmåler samt anvendelse af målestoksforhold var opgaven på hver post at finde den næste. Fra den 6. post var opgaven at finde hjem til skolen igen. En virkelig god øvelse i at bruge kort og anvende sin lærdom fra matematikken og i tilgift at få motion.

Jeg kan konkludere, at undervisningen står med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Vurdering af elevernes standpunkt i dansk, matematik og engelsk

Ud fra mine observationer, vurdering af undervisningen, samtale med elever og lærere, kan jeg konkludere, at elevernes standpunkt står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Vellev Friskole er en faglig og kreativ skole, som tilbyder en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Det er min vurdering, at skolen arbejder meget bevidst herom.

Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Vurderingen er, at der bl.a. gennem dialog sker en demokratisk dannelse. Den demokratiske dannelse er et gennemgående træk i skolens dagligdag.

Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Skolen har en procedure herom. Alle ansatte har modtaget en vejledning fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Tilsynets sammenfatning

Velle Friskole efterlader i skoleåret 2022-2023 et indtryk af,

- at skolen er rummelig med vægt på demokratiske værdier
- at skolen arbejder bevidst med inklusion og yder lærerstøtte hertil
- at der i skolens hverdag veksles mellem stillesiddende og fysiske aktiviteter
- at skolen i sit virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre.
- at elevernes undervisningstilbud og faglige standpunkt står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Med venlig hilsen

Elmo Flaskager

Tilsynsførende